

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

II. Respondet ad secundum dubium. Quid sit reformare, definit. Quomodo quilibet Ordo quasi ex materia componatur & forma. Quantus decor sit in reformato monasterio; & è contrà, quanta turpitude in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

vbi Glossa: Imagines vite nostre, scilicet qui ita credunt, viuunt, & docent, sicut ego, mihi similes imitamini. Et in istâ formâ, & in præcedenti formâ gratiæ, fundatur forma cuiuslibet approbatæ Religionis seu Ordinis, quæ consistit in regulæ alicuius & statutorum professione debitâ: talia enim sunt forma Religionis. Et sic patet primùm, quid sit forma, quam Apostolus innuit, iuxta quam etiam reformari necessarium est.

CAPVT II.

Respondet ad secundum: quid sit reformare definit. Quomodo quilibet Ordo quasi ex materiâ componatur & formâ. Quantum decor sit in reformato monasterio: & è contrâ quanta turpitudine in deformato.

AD intelligendum verò quid sit reformari vel reformare, (quod erat secundum quæsitum) aduertendum, quòd reformare tria hæc importat; scilicet formæ præcedentis existentiam, eiusdem formæ secutam esse carentiam, & nouæ formæ ad instar deperditæ formæ introductione & præsentiam: vnde reformatio est formæ alicuius deperditæ denua introductio. Forma autem cuiuslibet Religionis approbatæ seu confirmati Ordinis, vel plurimùm ex duabus

principaliter integratur partibus: ex regulâ scilicet per Ecclesiam approbatâ, & ex constitutionibus pro moribus & cęrimoniis aliquorum ritę editis. Sicut etiam species apud Logicos integratur ex genere & differentiâ. Regula enim se habet per modum generis, & constitutio loco differentię. Exempli gratiâ: Regula B. Augustini est communis Ordinibus Prędicatorum, Eremitarum S. Augustini, Pręmonstratensium, Paulitarum, & similium, qui omnes profitentur eandem regulam, nec in hoc differunt. Sed pro singulis Ordinibus pręlatorum Religiosorum sunt formatę constitutiones quędam in incessu, in victu, amictu, ritibus & cęrimoniis, quibus inter se causant differentiam. Et ita dici potest de regulis approbatis aliis Patrum beatorum, Basilij, Benedicti, & Francisci. Quibus religionum formis, velut morum imaginibus pulcherrimis, olim Ecclesia fuit tam in viris, quàm in feminis decorata decentissimę. Sic etiam iuxta vaticinium Dauidicum, *Astitit regina Ecclesia Christo regi suo à dextris in vestitu deaurato charitatis, circumamicta Religionum distinctarum varietate.* Sic Ecclesia eadem per Sponsum suum crebrò regno cęlorũ comparari consuevit, in quo velut in cęlis corporeis, splendet sol Papalis dignitatis: luna
lucet

Psal. 44.

lucet maiestatis Cæsareæ, planetarum eminentia præsentatur per Episcopos, & stellarum minorum situs pulcherrimus designat Clericorum & Religiosorum distincta officia & varios Ordines. Quid etiam in materiali monasterio queat esse ordinatius & rationali visui delectabilius, quàm intueri castitatem in dormitorio, temperantiam in refectorio, iustitiam in capitulo, in scholis prudentiam, in infirmitorio patientiam, in claustro silētium, in coquinâ parsimoniam, & in choro ac in ecclesiâ cuiuslibet deuotionis exercitia? Quid insuper, si verorum Religiosorum exteriores libet inspicere mores, eisdem potest esse pulchrius? vbi paupertas Christi videtur in vestitu, modestia in verbo, verecundia in visu, in incessu grauitas, hilaritas in facie, & nihil in motu quorumcumque artuum, quod cuiusuis posset aspectum offendere. Videbis certè, si gregem talium mentis oculis contempleris intrinsecus, quosdam Abel quodammodò conseruasse innocentiam; alios Enoch tenere munditiam; alios in opere, tolerantiam Noë ostendere; alios perfectam Abrahæ gerere obedientiam; alios in sustinendo malos, Ioseph prætereundere patientiâ; alios opportunitate studij cum Dauid legem Dei die ac nocte meditari; quosdam tenere mansuetudi-

nem Moysis, quosdam habere zelum Eliæ, quosdam cum Eliseo & suis Prophetis extremam pro Christo tolerare paupertatem, quosdã in verbo prædicationis feruere cum Apostolis, quosdam diuersarum infirmitatum tolerantiam participare cum Martyribus: quosdam corpus castigando, Confessoribus se conformare; & quosdam decoræ pudicitie aureolam mereri cum Virginibus.

Hanc Religionis pulchritudinem, in quocumque sit Ordine, B. Bernardus in Apologético suo, tunicæ Ioseph polymitæ assimilât: Non, inquit, sum tam hebes, vt non cognoscam tunicam Ioseph. Notissima quippe est: quia polymita est, id est, pulcherrimã varietate distincta. Omnes igitur pariter occurramus in vnã tunicam: & ex omnibus constat vna, ex omnibus, inquam, vna. Cur ergo, inquis, Ordinem illũ, scilicet Cluniacensium, non tenes, si sic laudas? Sed audi, diuersis morbis diuersa conueniunt medicamenta. Vnum opere teneo, ceteros charitate. Faciet autem charitas, fidenter loquor, vt ne illorum priuer fructu, quorũ instituta non sequor. Hæc ille. Igitur hæc est forma, decor, species, & pulchritudo, quæ inesse debet approbatis Ordinibus, ad quam certè eorũ regulæ & constitutiones omnes discuntur tendere; quamq; formã & pulchritudinem

Bern. in
Apolog.

dinem reassumere, si est perdita, aut tenere
 firmiter si inest, tam solerter præcipit Apost.
 cum dicit: *Reformamini in nouitate sensus
 vestri.* Sed, heu, Religionis forma decentif-
 sima penè iam in multis perdita est Religio-
 nibus. *Quomodo obscuratum est aurum,* iux- Thren. 4. r.
 ta Prophetæ Threnos, *mutatus est color op-
 timus, dispersi sunt lapides sanctuarij in ca-
 pite omnium platearum? Filij Sion inclyti &
 amicti auro primo, quomodo reputati sunt
 in vasa testea?* Et quamuis hîc plus flere
 liberet & flere, quàm aliquid dicere; tamen
 cum Isaiâ zelo domus Dei cogor clamare:
Omne caput languidû, & omne cor marens. Isa. r.
*A plantâ pedis vsque ad verticem capi-
 tus, non est in eo sanitas. Derelicta est filia
 Sion vt umbraculum in vineâ, & sicut tu-
 gurium in cucumerario, & sicut ciuitas que
 vastatur.* Vides enim, si deformatum intras
 monasterium, in quibusdam, sicut in Cain
 fraternâ inuidiam; in aliis Lamech incon-
 tinentiam; in aliis, per artium mecnica-
 rum vsum, filiorum Cain auaritiam: alios
 cum Cham paternam irridere insufficien-
 tiam: quosdam cum Nemroth primatum
 appetere: alios conrixari cum Loth pastori-
 bus: alios Ismaëli similes, Isaac domesticum
 contemnere: alios cum Esau guloso, Iacob
 irridere propter maternam obedientiam: &

quod deterius est, quosdam, qui Ioseph imitari student innocentiam, accusari per inuidos apud patrem crimine pessimo. At si exterioris hominis in monacho vis deformitatem aspicere, reperies inter cœnobij supposita, in capitis vertice tonsuram indebitam, in visu petulantiam, in linguâ effrenem, in ore gulosum, manu instabilem, secularem vestitu, mimum visu, ac incessu velut militem. Et vt verbis vtar Hugonis venerabilis, in deformato monasterio omnia reperies, per quę Religionis forma corrumpitur: quia ibi Prælatus negligēs, discipulus inobediens, otiosus iuuenis, senex obstinatus, monachus curialis, religiosus causidicus, habitus pretiosus, cibus exquisitus, rumor in claustro, lis in capitulo, dissolutio in choro, & circa altare irreuerentia. Si verò aliquis formam Religionis antiquę inter peruersos renouare gestiat per bonorũ operum exercitia, vix credi potest, quãta talis sustinere habeat opprobria à maleuolis: quia, vt B. Bernardus ait in Apologetico, à talibus parcitas putatur auaritia, sobrietas austeritas creditur, silentium tristitia reputatur. Et è contrà, remissio, discretio creditur; loquacitas, affabilitas; cachinnatio, iucunditas; mollities vestimentorum, & equorum fastus, honestas, ac lectorum superfluus cultus, reputatur munditia.

Dicere

Hugo li. 2.
de claustr.
anim. c. 11.

B. Bern. in
Apol. cir.
med.

Dicere potest quisque deuotus hodie Religiosus, quem zelus domus Domini comedit, præfatas deformitates intuens, illud Ieremæ 9. *Quis dabit capiti meo aquam, & Ierem. 9. r. oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei? Omnes adulteri sunt & cætus præuaricatorum. Confortati sunt in terrâ, quia de malo ad malum egressi sunt, & me non cognouerunt, dicit Dominus. Vnusquisque se à proximo suo custodiat: & in omni fratre suo non habeat fiduciam: quia omnis frater supplantans supplantabit, & omnis amicus fraudulenter incedet. Et vir fratrem suum deridebit, & veritatem non loquentur; ut iniquè agerent, laborauerunt. Nouit Omnipotens, norunt etiam Deum timentes hodie Religiosi; quàm completum sit hodie in multis monasteriis præactum Prophetæ oraculum. Manifestum est itaque, quid sit formæ Religiosæ priuatio, quæ sit Religionis forma, speciositas, & quid sit reformare.*